

sang-thu Soạn bài: Sang thu

Đọc hiểu tác phẩm

Câu 1:

Sự biến đổi của đất trời sang thu được nhà thơ cảm nhận bắt đầu từ những tín hiệu chuyển mùa: ngọn gió se mang theo hương ổi. Những sự biến đổi đó mang đến tâm trạng ngỡ ngàng, bàng khuâng được thể hiện qua các từ *bỗng, hình như* ... Sau đó nhà thơ gợi tả bằng những hình ảnh dòng sông, bầy chim, đám mây; hiện tượng nắng, mưa, sấm trên hàng cây đứng tuổi.

Câu 2:

Biến chuyển trong không gian lúc sang thu được Hữu Thỉnh cảm nhận qua nhiều yếu tố, bằng nhiều giác quan và sự rung động thật tinh tế:

- Hương ổi lan vào không gian, phả vào gió se.
- Sương đầu thu giăng mắc nhẹ nhàng gợi lên vẻ đẹp êm dịu của bức tranh thiên nhiên, những cánh chim bắt đầu vội vã ở buổi hoàng hôn.
- Cảm giác giao mùa được diễn tả thú vị qua đám mây mùa hạ "vắt nửa mình sang thu".
- Nắng cuối hạ vẫn còn nồng, còn sáng như nhạt dần. Những ngày giao mùa này đã ít những cơn mưa rào ào ạt, bất ngờ.
- Lúc này cũng bớt đi những tiếng sấm bất ngờ gắn cùng những cơn mưa rào mùa hạ thường có.
- Cần cảm nhận được sự tinh tế của nhà thơ thể hiện trong những từ ngữ diễn tả cảm giác, trạng thái: bỗng, phả vào, chùng chình, hình như, dềnh dàng, vắt nửa mình...

Câu 3:

Nét riêng của thời điểm giao mùa này được nhà thơ diễn tả đặc sắc nhất qua hình ảnh đám mây mùa hạ vắt nửa mình sang thu. Không thể có đám mây nào như thế. Nhưng trong tưởng tượng của nhà thơ, hai mùa bàn giao cho nhau, chuyển cho nhau qua cái cầu nối đám mây. Đám mây mùa hạ nhưng lại có một nửa mình bên không gian mùa thu.

Hai câu thơ cuối có cách diễn tả thật độc đáo:

Sấm cũng bớt bất ngờ
Trên hàng cây đứng tuổi.

Xét về ý nghĩa tả thực: những tiếng sấm không còn bất ngờ nữa, thực chất là đã ít đi những tiếng sấm gắn liền với những cơn mưa mùa hạ quen thuộc. Một hiện tượng không có gì đặc biệt, thậm chí có thể coi là hiển nhiên nhưng cái hay của câu thơ nằm ở cách diễn đạt. Có cái gì đó thật ngộ nghĩnh, hồn nhiên trong cách cảm nhận và quan sát nhưng lại cũng rất già dặn, từng trải trong cách miêu tả và biểu hiện. Sấm là một hiện tượng thiên nhiên có tính bất thường. Trong hai câu này, dường như sấm còn là biểu tượng cho những vang động của cuộc sống sôi nổi. Mùa hè vốn đầy ắp âm thanh và màu sắc, mùa thu, trái lại, yên tĩnh và sâu lắng hơn. Chi tiết "sấm cũng bớt bất ngờ" cũng là một tín hiệu cho thấy mùa thu đang đến.